

29. listopad 2007

OBDOBÍ VLÁDY LUCEMBURKŮ

OTÁZKY 1. KOLA

(zakroužkujte dle Vašeho názoru správnou odpověď)

autor : prof. PhDr. Kateřina Charvátová, CSc.

- 1. otázka** : **Svatba Elišky Přemyslovny s Janem Lucemburským se uskutečnila :**
- a) v Chebu
 - b) ve Špýru
 - c) v Mohuči
 - d) v Praze
- 2. otázka** : **Dcera Elišky Přemyslovny a Jana Lucemburského, která dostala jméno po Eliščině matce Guta (Bona, Jitka), se provdala za :**
- a) Fridricha II. Míšeňského
 - b) za vévodu z Baru
 - c) Ludvíka Braniborského
 - d) budoucího francouzského krále Jana II. Dobrého
- 3. otázka** : **Eliška Přemyslovna byla pohřbena :**
- a) v katedrále sv. Víta na Pražském hradě
 - b) v klášteře sv. Jiří na Pražském hradě
 - c) v Anežském klášteře
 - d) v klášteře na Zbraslavi
- 4. otázka** : **Jindřich z Lipé byl po svém zadržení v roce 1315 vězněn na hradu :**
- a) Angerbach
 - b) Týřově
 - c) Křivoklátu
 - d) Bezdězu
- 5. otázka** : **Značný ústupek šlechtě učinil roku 1318 Jan Lucemburský, když přistoupil na spoluvládu panovníka a šlechty v tzv. :**
- a) pražských úmluvách
 - b) domažlických úmluvách
 - c) litoměřických úmluvách
 - d) lenních úmluvách
- 6. otázka** : **Jan Lucemburský se zúčastnil na straně Ludvíka Bavorského v roce 1322 bitvy :**
- a) u Mühldorfu
 - b) u Altenburgu
 - c) u Morgartenu
 - d) u Zwickau

7. otázka : Za pomoc v této bitvě získal od Ludvíka Bavorského v zástavu :

- a) Budyšínsko
- b) Zhořelecko
- c) Chebsko
- d) Pliseňsko

8. otázka : Budoucí císař Karel IV. se Janu Lucemburskému a Elišce Přemyslovně narodil jako :

- a) prvorozený
- b) druhý potomek
- c) třetí potomek
- d) čtvrtý potomek

9. otázka : Balduin Trevírský, který dlouhodobě spoluurčoval lucemburskou politiku, byl příbuzným Jana Lucemburského. Byl Janovým :

- a) bratrem
- b) bratrancem
- c) synovcem
- d) strýcem

10. otázka : Kde se odehrála významná schůzka českého krále Jana, jeho syna Karla, polského krále Kazimíra a uherského krále Ludvíka z Anjou v listopadu 1335?

- a) v Trenčíně
- b) v Krakově
- c) v Poznani
- d) ve Visegradu

11. otázka : Nástupce Jana Lucemburského, pozdější Karel IV., byl v šesti letech poslán do Francie, aby zde pobýval na dvoře svého strýce Karla IV. Po jeho smrti ve Francii zůstal, a to za vlády :

- a) Karla V.
- b) Filipa V.
- c) Filipa VI.
- d) Ludvíka X.

12. otázka : Černá orlice ve zlatém poli je znak :

- a) Horní Lužice
- b) Dolní Lužice
- c) Lucemburska
- d) Slezska

13. otázka : Markéta Maultasch byla manželkou budoucího moravského markraběte:

- a) Jindřicha Vladislava
- b) Jana Jindřicha
- c) Jošta
- d) Prokopa

14. otázka : V souvislosti se vznikem pražského arcibiskupství bylo založeno nové biskupství :

- a) v Litomyšli
- b) v Litoměřicích
- c) v Plzni
- d) v Hradci Králové

15. otázka : Prvním pražským arcibiskupem se stal :

- a) Beneš Krabice z Weitmile
- b) Jan Očko z Vlašimi
- c) Jan Železný
- d) Arnošt z Pardubic

16. otázka : Volba Karla Lucemburského římským králem se uskutečnila v roce :

- a) 1345
- b) 1346 před bitvou u Kresčaku
- c) 1346 po bitvě u Kresčaku
- d) 1347

17. otázka : Soubor listin, jehož součástí byl i dokument završující založení univerzity v Praze, vydal Karel IV. v roce 1348 :

- a) v únoru
- b) v dubnu
- c) v červnu
- d) v září

18. otázka : Jan Lucemburský se podruhé oženil s :

- a) Janou Brabantskou
- b) Markétou z Valois
- c) Beatrix Bourbonskou
- d) Annou Henegavskou

19. otázka : Matkou Václava IV. byla :

- a) Blanka z Valois
- b) Anna Falcká
- c) Anna Svídnická
- d) Eliška Pomořanská

20. otázka : Kdo byli protikrálové Karla IV., zvolení po smrti Ludvíka Bavora?

- a) Balduin Lucemburský + Rudolf Falcký
- b) Filip VI. z Valois + Albrecht II. Habsburský
- c) Eduard III. + Günter ze Schwarzburgu
- d) Jindřich z Virneburgu + Gerlach Nassavský

21. otázka : Císařský korunovační obřad v Římě roku 1355 s Karlem IV. sdílela jeho manželka :

- a) Blanka z Valois
- b) Anna Falcká
- c) Anna Svídnická
- d) Eliška Pomořanská

22. otázka : **Ke korunovaci Karla IV. došlo za papeže :**

- a) Benedikta XII.
- b) Klimenta VI.
- c) Inocence VI.
- d) Urbana V.

23. otázka : **V posledních letech svého života Karel IV. rád pobýval na braniborském hradě :**

- a) Brandenburg
- b) Spandau
- c) Tangermünde
- d) Königstein

24. otázka : **Na konci svého života vykonal Karel IV. cestu do Francie, kde navštívil krále :**

- a) Ludvíka X.
- b) Ludvíka XI.
- c) Karla V.
- d) Karla VI.

25. otázka : **Pro svého syna Zikmunda sjednal Karel IV. sňatek s dcerou krále Kazimíra Velikého s cílem, aby s její rukou získal v budoucnu vládu :**

- a) v Uhrách
- b) v Polsku
- c) na Litvě
- d) v Sasku

26. otázka : **Ve které zemi vládl nejmladší bratr Karla IV. Václav?**

- a) na Moravě
- b) v Tyrolích
- c) v Braniborsku
- d) v Lucembursku

27. otázka : **Ve 14. století zasáhlo Evropu několik vln morové epidemie. V Čechách měla nejhorší následky epidemie z roku :**

- a) 1349
- b) 1350
- c) 1368
- d) 1380

28. otázka : **Václav IV. se narodil :**

- a) na Pražském hradě
- b) v Pražském městě
- c) v Mohuči
- d) v Norimberku

29. otázka : Úřad pražského arcibiskupa nezastával :

- a) Arnošt z Pardubic
- b) Jan Očko z Vlašimi
- c) Jan IV. z Dražic
- d) Jan z Jenštejna

30. otázka : Který z olomouckých biskupů byl nevlastním bratrem královny Elišky Přemyslovny?

- a) Jan z Valdštejna
- b) Jan Volek
- c) Jan Očko z Vlašimi
- d) Jan ze Středy

31. otázka : Václav IV. ztratil vládu ve Svaté říši římské v roce :

- a) 1380
- b) 1390
- c) 1400
- d) 1410

32. otázka : Václav IV. byl poprvé zajat českou šlechtou v roce :

- a) 1391
- b) 1394
- c) 1397
- d) 1399

33. otázka : Jan z Pomuku zemřel v roce 1393 na mučení a jeho mrtvé tělo pak bylo svrženo do Vltavy. Hněv krále Václava IV. na sebe přivolal kvůli :

- a) zpovědnímu tajemství, když nechtěl vyzradit zpověď královny
- b) nesrovnalostem v účtech pražského arcibiskupství, jehož byl vysokým hodnostářem
- c) obsazení opatského úřadu v kladrubském klášteře, který chtěl král zrušit a jeho majetek přiřknout zamýšlenému novému biskupství
- d) politickým plečkám s královým bratrem Zikmundem, jenž usiloval o získání královské vlády v Čechách

34. otázka : Walram Lucemburský byl ve vztahu k Janu Lucemburskému :

- a) jeho bratr
- b) jeho otec
- c) jeho strýc
- d) jeho syn

35. otázka : Hlavními nositeli nového duchovního proudu „devotio moderna“ byli ve 14. století :

- a) cyriaci
- b) cisterciáci
- c) augustiniáni
- d) františkáni

36. otázka : S Karlem IV. udržoval písemný kontakt jeden z velkých italských renesančních autorů :

- a) Dante Allighieri
- b) Francesco Petrarca
- c) Giovanni Boccaccio
- d) Leonardo da Vinci

37. otázka : Václav IV. vedl dlouhodobý spor s arcibiskupem :

- a) Janem Očkem z Vlašimi
- b) Janem z Jenštejna
- c) Janem Železným
- d) Janem ze Středy

38. otázka : Za vlády Karla IV. působili v Praze reformní kazatelé a myslitelé. Nepatřil mezi ně :

- a) Jan Milíč z Kroměříže
- b) Matěj z Janova
- c) Jakoubek ze Stříbra
- d) Konrád Waldhauser

39. otázka : Na dvoře Jana Lucemburského působil hudební skladatel :

- a) Guillaume de Machaut
- b) Jean Froissart
- c) Josquin Deseprez
- d) Orlando di Lasso

40. otázka : Karlův most byl založen v roce :

- a) 1347
- b) 1348
- c) 1357
- d) 1360

poznámka : správná odpověď = **1 bod** (maximální počet bodů - **40**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. KOLA

- 1 b = ve Špýru
- 2 d = budoucího francouzského krále Jana II. Dobrého
- 3 d = v klášteře na Zbraslavi
- 4 b = Týřově
- 5 b = domažlických úmluvách
- 6 a = u Mühlborfu
- 7 c = Chebsko
- 8 c = třetí potomek
- 9 d = strýcem
- 10 d = ve Visegradu
- 11 c = Filipa VI.
- 12 d = Slezska
- 13 b = Jana Jindřicha
- 14 a = v Litomyšli
- 15 d = Arnošt z Pardubic
- 16 b = 1346 před bitvou u Kresčaku
- 17 b = v dubnu
- 18 c = Beatrix Bourbonskou
- 19 c = Anna Svidnická
- 20 c = Eduard III. + Günter ze Schwarzburgu
- 21 c = Anna Svidnická
- 22 c = Inocence VI.
- 23 c = Tangermünde
- 24 c = Karla V.
- 25 b = v Polsku
- 26 d = v Lucembursku
- 27 d = 1380
- 28 d = v Norimberku
- 29 c = Jan IV. z Dražic
- 30 b = Jan Volek
- 31 c = 1400
- 32 b = 1394
- 33 c = obsazení opatského úřadu v kladrubsém klášteře,
který chtěl král zrušit a jeho majetek přiřknout
zamýšlenému novému biskupství
- 34 c = jeho strýc
- 35 c = augustiniáni
- 36 b = Francesco Petrarca
- 37 b = Janem z Jenštejna
- 38 c = Jakoubek ze Stříbra
- 39 a = Guillaume de Machaut
- 40 c = 1357

OBDOBÍ VLÁDY LUCEMBURKŮ

OTÁZKY 2. KOLA

(doplňte správné údaje)

autor : prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

1. otázka : Při jaké příležitosti král Jan údajně vyřkl slova "*Toho bohdá nebude, aby český král z boje utíkal*" (*Absit ut Rex Bohemiae fugerit*)?

.....

2. otázka : Kterému z levobočných Přemyslovců udělil v roce 1318 Jan Lucemburský v léno opavské vévodství?

.....

3. otázka : Ve kterém roce připadlo Chebsko definitivně k Českému království jako říšská zástava?

.....

4. otázka : Napište jména tří synů krále Jana Lucemburského :

..... + +

5. otázka : Napište alespoň tři kroniky z doby panování králů Jana a Karla :

.....

.....

.....

6. otázka : Které fakulty měla pražská univerzita v době svého založení?

..... + + +

7. otázka : Vyjmenujte země, které byly v roce 1378 součástí Koruny království českého :

..... + +

..... + +

8. otázka : Které jazyky ovládal Karel IV.?

..... + + + +

9. otázka : Kdy došlo na Karlštejně k zavraždění čtyř králových oblíbenců Purkarta Strnada z Janovic, Štěpána z Opočna, Štěpána Podušky z Martinic a Markolta z Vrutice (stačí uvést rok)?

.....

10. otázka : Vyjmenujte biskupství, která byla ve 14. století součástí pražské arcidiecéze :

..... +

11. otázka : Kde je pohřben první pražský arcibiskup Arnošt z Pardubic?

.....

12. otázka : Na které stavbě v Praze najdete vyobrazeny erby všech zemí, které patřily k České koruně (potřeba uvést celý název)?

.....

13. otázka : Kde byly v Praze za vlády Karla IV. vystavovány říšské korunovační klenoty a svátostiny?

.....

14. otázka : Ve které části hradu Karlštejna je vymalována legenda o sv. Václavu a sv. Ludmile :

.....

15. otázka : Jak se jmenoval rytířský řád, který založil král Zikmund?

.....

16. otázka : Napište jména autorů následujících publikací (stačí uvést příjmení) :

Velké dějiny zemí Koruny české, léta 1310 - 1402 :

Cesta Karla IV. do Francie :

Čtyři ženy Karla IV. :

poznámka : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **70**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. KOLA

1. otázka = V bitvě u Kresčaku
2. otázka = Mikuláši II. Opavskému
3. otázka = v roce 1322
4. otázka = Václav (Karel) + Jan Jindřich + Václav
5. otázka = Zbraslavská kronika
Kronika Františka Pražského
Kronika Beneše Krabice z Weitmile

např. další
Kronika Pulkavy z Radetína
Neplachova kronika
6. otázka = artistická + právnícká + lékařská + teologická
7. otázka = Horní Lužice (Budyšínsko) + Dolní Lužice + Slezsko
+ Chebsko + Braniborsko + část Horní Falce
8. otázka = češtinu + němčinu + francouzštinu + italštinu + latinu
9. otázka = r. 1397
10. otázka = olomoucké + litomyšlské
11. otázka = v Kladsku
12. otázka = na Staroměstské mostecké věži
13. otázka = v kapli Božího těla na Dobytčím trhu
14. otázka = na schodišti velké věže
15. otázka = Dračí řád
16. otázka = Velké dějiny zemí Koruny české, léta 1310 - 1402
: Lenka Bobková

= Cesta Karla IV. do Francie
: František Šmahel

= Čtyři ženy Karla IV.
: František Kavka

OBDOBÍ VLÁDY LUCEMBURKŮ

OTÁZKY 3. KOLA

autor : Miroslav Stulák

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

- 1. věta :** Dne 11. července (rok) se v sadu v Rhens sešli arcibiskupové z **M**....., **K**..... a **T**....., český král a **S**..... vévoda S odvoláním se na výrok papeže, prohlašující říšský trůn za uprázdněný, prohlásili **IV.** za sesazeného a **B**..... kurfiřtův hlas za neobsazený a v nepřítomnosti falckraběte jednomyslně zvolili markraběte Karla novým římským králem. (literatura : Jörg K. Hoensch - Lucemburkové, nakladatelství Argo 2003, str. 83)
- 2. věta :** V dubnu 1315, nedlouho poté, co král zase přibyl do země, mu čeští páni v čele s dali nůž na krk. Ultimátum znělo : buď okamžitě zbaví cizince všech úřadů, anebo bude muset čelit ozbrojenému vzdoru domácích feudálů. Král couvl. Propustil většinu zahraničních expertů. Vrátil úřad(název) Jindřichovi z Lipé. Na Moravě se téže funkce ujal Jindřichův spojenec (literatura : Petr Hora - Toulky českou minulostí II., Práce 1991, str. 118)
- 3. věta :** **1355-1356**
Zlatá bula Karla IV., vyhlášená zčásti v (město v Německu), zčásti v (město ve Francii), mj. kodifikovala starší práva Českého království, uznávala právo svobodné volby krále, jenž byl uznán za prvního ze kurfiřtů, a proklamovala absolutní politickou a právní exempci a svobodu českého státu. (literatura : kol. autorů - Československé dějiny v datech, Svoboda 1986, str. 115)

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely : tj. číslo + písmeno)

1) Eliška Přemyslovna	A) Jan Zhořelecký
2) Univerzita Karlova	B) falešný Waldemar
3) Zikmund	C) Parlěřova huť
4) Braniborsko	D) Brusel
5) Václav, vévoda lucemburský	E) olomoucký biskup Jan
6) Petr z Rožmberka	F) Viola Těšínská
7) Jan z Pomuku	G) Ruprecht Falcký
8) Václav IV.	H) Jan z Mühlheimu
9) kostel sv. Bartoloměje v Kolíně	CH) dům žida Lazara
10) Betlémská kaple	I) Vltava

1	+	_____
2	+	_____
3	+	_____
4	+	_____
5	+	_____
6	+	_____
7	+	_____
8	+	_____
9	+	_____
10	+	_____

"C"

(seřadte postupně osobnosti - podle data úmrtí)

**Jan Lucemburský + Jan Jindřich + Eliška Přemyslovna + Matyáš z Arrasu
+ Jan ze Středy**

rok 1330	=
rok 1346	=
rok 1352	=
rok 1375	=
rok 1380	=

"D"

(přiřadte uvedené hrady k jejich stavebníkům z řady vládnoucích Lucemburků)

1. Karlštejn, 2. Točnick, 3. Střekov

1. = 2. = 3. =

"F"

(napište správnou odpověď)

1. scénka = *"A tak, když jsme přišli do Čech, nenalezli jsme ani otce, ani matku, ani bratra, ani sestry, ani koho známého. Také českou řeč jsme úplně zapomněli, ale později jsme se jí opět naučili, takže jsme mluvili a rozuměli jako každý jiný Čech. Z boží milosti jsme dovedli mluvit, psát a číst nejen česky, ale i francouzsky, italsky, německy a latinsky tak, že jsme byli mocni oněch jazyků stejně jednoho jako druhého. Toto království jsme našli tak zrušované, že jsme našli jediný svobodný hrad, který by nebyl zastaven se všemi královskými statky, takže jsme neměli, kde bychom přebývali, leč v měšťanských domech jako jiní měšťané. Pražský hrad byl tak pobořen a rozbit, že se od časů krále Přemysla Otakara celý sesul k zemi. Na tomto místě jsme dali nově vystavět velký a krásný palác s velkým nákladem, jak je dnes kolemjdoucím patrné".*

dle mého názoru se jedná o literární dílo autora

2. scénka = *„Když to zvěděli benátská kapitáni, chtěli nás zajmout, ačkoliv jsme byli jejich přáteli. Proto obklíčili naši loď svými loděmi, takže nemohla nijak uniknout. A když jsme devátého dne dojeli k jejich městu Gradu, i poslechli jsme rady hraběte Bartoloměje z Krku Senje, který byl s námi na lodi, a poručili jsme, aby jim naši pověděli : "Hle, páni, víme, že z vašich rukou nemůžeme nikterak uniknout, raději napřed poslat do města a vyjednat, jak nás chcete v městě přijmout." A zatímco s nimi mluvili krásnými slovy, spustili jsme se dvířky lodi do malé rybářské bárky s řečeným Bartolomějem a Janem z Lipé. A přikryti pytli a sítěmi propluli jsme jejich loděmi a přistáli jsme na břehu mezi rákosím. A tak vyváznuvše z jejich rukou, šli jsme pěšky až do Akvileje.“*

dle mého názoru se jedná o literární dílo autora

3. scénka = *Na Karlově mostě se pražský historik doc. Petr Charvát, DrSc., zastavil na místě, odkud bylo v březnu 1393 do Vltavy vhozeno tělo umučeného generálního vikáře pražské arcidiecéze Jana z Pomuku s dotazem :*

„Na kterém místě Prahy je statečný kněz pochován?“

=

Zároveň se u Staroměstské mostecké věže (východní stěna) zastavil s dotazem, „Které historické osobnosti znázorňuje trojice gotických soch v prvním patře nad průjezdem věže (dva korunovaní + jeden světec)?“

= = =

4. scénka = *V televizní inscenaci Smrt císaře Karla IV., zachycující poslední rok vlády "Otce vlasti", císař v monologu oznámil všem přítomným, že novým zemským kancléřem syna Václava, nástupce trůnu, se stává velmi vzdělaný kněz, od jehož pomoci a rad si hodně slibuje. Zároveň se zle obořil na přítomného člena lucemburského rodu, tehdejšího vládce Moravy. O které historické osobnosti se jedná ?*

dle mého názoru se jedná o kancléře =

dle mého názoru se jedná o Lucemburka =

5. scénka = *Magistr Vladimír Pěnkava v převleku za Karla IV. se na účastníky dějepisné soutěže studentů gymnázií obrátil s následujícími dotazy :*

A) „Jak se nazývá zesílení dolního okraje listiny přeložením pergamenu, aby pečeť mohla být pevněji přivěšena?“

.....

B) „Jaký text je vyražen na aversu (lícni straně) pražského groše raženého za vlády Karla IV.?“

.....

C) „Jak se jmenuje služebník doprovázející císaře, který se podílel na organizaci dvorního ceremoniálu?“ (k dalším jeho povinnostem patřila např. identifikace padlých vznešených osob na bojišti, pozn. autora)

.....

D) „Jak se jmenuje vrchní oděv, na kterém je znak českého krále?“

.....

poznámka : správná odpověď = **1 bod** (maximální počet bodů - **59**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. KOLA

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

1. věta = 1346 + Mohuče + Kolína + Trevíru + saský + Rudolf + Ludvíka + braniborský + rýnského + moravského
2. věta = Jindřichovi z Lipé + podkomořího + Jan z Vartemberka
3. věta = Norimberku + Mětách + světských

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely)

1 + E	Eliška Přemyslovna	+	olomoucký biskup Jan
2 + CH	Univerzita Karlova	+	dům žida Lazara
3 + A	Zikmund	+	Jan Zhořelecký
4 + B	Braniborsko	+	falešný Waldemar
5 + D	Václav, vévoda Lucemburský	+	Brusel
6 + F	Petr z Rožmberka	+	Viola Těšínská
7 + I	Jan z Pomuku	+	Vltava
8 + G	Václav IV.	+	Ruprecht Falcký
9 + C	kostel sv. Bartoloměje v Kolíně	+	Parléřova huť
10 + H	Betlémská kaple	+	Jan z Mühlheimu

"C"

(seřadte postupně osobnosti podle data úmrtí)

rok 1330	=	Eliška Přemyslovna
rok 1346	=	Jan Lucemburský
rok 1352	=	Matyáš z Arrasu
rok 1375	=	Jan Jindřich
rok 1380	=	Jan ze Středy

"D"

(seřadte postupně stavby lucemburské doby podle vzniku založení)

1.	=	Karel IV.	(kolem r. 1348)
2.	=	Václav IV.	(kolem r. 1398)
3.	=	Jan Lucemburský	(kolem r. 1319)

"E"

(pojmenujte obrázky)

1. obrázek = hrad Kašperk
 2. obrázek = hrad Radyně
 3. obrázek = hrad Točník
 4. obrázek = hrad Křivoklát
 5. obrázek = hrad Krakovec
 6. obrázek = hrad Střekov
 7. obrázek = hrad Lauf
 8. obrázek = Staroměstská mostecká věž
 9. obrázek = znak Horní Lužice (Budyšínsko)
 10. obrázek = erb Pánů z Oseka-Riesenburka
(stačí uvést Hrabišici)
 11. obrázek = znak Dolní Lužice
-

"F"

(napište název díla + autora)

1. scénka = Vita Caroli (vlastní životopis)
= Karel IV.
2. scénka = Vita Caroli (vlastní životopis)
= Karel IV.
3. scénka = kostel sv. Víta na Pražském hradě
= Karel IV. + Václav IV. + svatý Vít
4. scénka = zemský kancléř Jan z Jenštejna
= Jošt Lucemburský
5. scénka = A) plíka
= B) DEI GRATIA REX BOEMIE KAROLVS PRIMVS,
tj. Z Boží milosti král český Karel první (stačí Karel I.)
= C) herold
= D) tabard